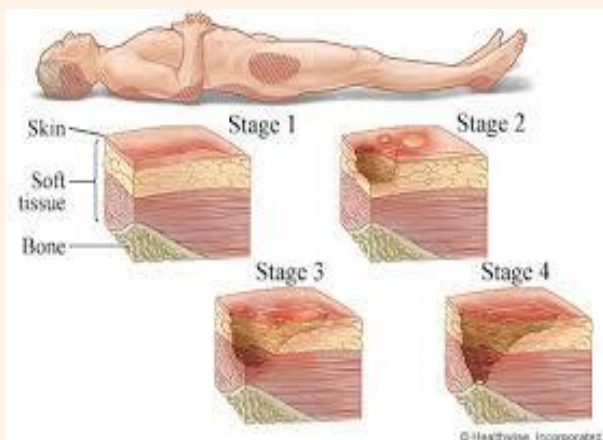

Što je dekubitus?

Dekubitus je oštećenje kože izazvano nedovoljnom cirkulacijom uslijed produženog pritiska na meka tkiva. Dekubitus može izgledati kao manja promjena (crvenilo) na koži dok ispod površine kože može biti i znatno veće oštećenje. Oštećenje kože može se proširiti i na potkožno tkivo, mišiće i sve do kosti.

Dekubitus kod pacijenta produžuje boravak u bolnici, povećava troškove liječenja te smanjuje kvalitetu života.

Koji dijelovi tijela rizični za nastanak oštećenja kože?

Mjesta s povećanim rizikom za nastanak oštećenja su meka tkiva između koštanih izbočenja i podloge.

Procjena rizika od oštećenja kože u bolničkim uvjetima vrši se skalama. Rizične skupine pacijenata su:

- Osobe u teškom fizičkom i psihičkom stanju (nepokretni, pacijenti s poremećajem svijesti, teškim organskim bolestima...)
- Pacijenti s inkontinencijom,
- Pothranjene osobe i pacijenti koji nedovoljno uzimaju tekućinu.

Ako se ne spriječi nastanak oštećenja kože mogu se javiti teške komplikacije.

One mogu biti:

- Upala koja se može proširiti u okolne strukture: kosti i zglobove; upala može napredovati do sepse, odnosno upalnog odgovora na prisutnost bakterija/njihovih toksina u krvi,
- Poremećaj općeg stanja (dehidracija, slabokrvnost, poremećaj elektrolita, gubitak bjelančevina).

Kako prepoznati znakove upale?

Ako se pojavi temperatura, pojačana sekrecija i neugodan miris rane, povećana toplina i crvenilo okolne kože obavezno se obratiti stručnoj osobi.

Cijeljenje dekubitalnog oštećenja

Oštećenje kože nastalo uslijed dugotrajnog pritiska cijeli jako dugo. U prvoj fazi koja traje 3-5 dana područje rane na dodir postaje crveno i čvrsto. Povećana je opskrba krvlju i bijelim krvnim tjelešcima koja odlaze u to područje da "očiste" mrtve stanice tkiva i spriječe infekciju.

Nakon toga dolazi do stvaranja novih krvnih žila koje opskrbljuju područje rane kisikom i hranom. U toj fazi, koja može trajati 1-21 dan, ovisno o veličini i dubini rane, područje rane je crveno i neravno. Stvara se i postepeno novi sloj stanica, rubovi rane stvaraju nove slojeve, rana se smanjuje i stvara se ožiljak.

U trećem stadiju koji može trajati i više od 2 godine ožiljak postaje čvršći i može mijenjati boju.

Načini sprječavanja nastanka dekubitusa:

- Potrebno je svakodnevno promatrati kožu (od glave do pete) s posebnom pažnjom na rizična mjesta.
- Za higijenu koristiti sredstva koja ne isušuju kožu.
- Pokušati uspostaviti kontrolu nad inkontinencijom (mokrenje, stolica).
- Nakon kupanja koža mora biti suha, a koštana izbočenja se ne smiju masirati.
- Treba uzimati dovoljno tekućine (u skladu s preporukama liječnika).
- Uzimati dovoljan kalorijski unos hrane, a pothranjenim osobama preporuča se uzimanje hrane bogate bjelančevinama i vitaminima dogovoru s stručnom osobom.
- Učestalo mijenjati položaj tijela kako bi se smanjio pritisak na određene dijelove tijela i potaknula cirkulacija.
- Kod promjene tijela izbjegavati trenje i razvlačenje kože (osobu treba podizati, a ne povlačiti).
- Za zaštitu kože, rasterećenje pritiska i okretanje mogu se koristiti i određena pomagala (prozirnice, zračni kolutovi, antidekubitalni madraci i sl.).

Liječenje dekubitusa je dug i složen proces koji zahtjeva uključenost različitih stručnjaka.

Kako se pacijent uključuje u prevenciju i zbrinjavanje dekubitalnog oštećenja?

Prepoznavanjem rizika, provođenjem mjera prevencije, pridržavanjem preporuka stručnjaka, prepoznavanjem komplikacija, primjenom propisane terapije.

Priredila: Željka Benceković, dipl.med.techn.

UPUTE BOLESNICIMA S POVEĆANIM RIZIKOM ZA NASTANAK DEKUBITUSA

KBC SESTRE MILOSRDNICE